

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

III. De Baptismo, & ejus effectu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

dispensare poterunt, veluti enim per lapideos canales ad
aceolas aqua transfunditur, & solis radii per loca foeti-
dissima transeuntes, nulla contractus maculatione con-
taminantur: sic multo magis Sacramenta nulla ministri
fecunditate commaculantur.

*Spirituales potestas exerceri sine fide potest, sed non sine intentione
Ecclesie. h. d.*

Hoc tamen sic intelligi oportet, si tales ministri inten-
tionem Ecclesie concordem habeant. Ceterum si ali-
quid agere intendant, puta sacris illudere mysteriis, vel
aliud, quod Ecclesie non consentiat, nihil agitur: sine fi-
de enim spiritualis potestas exerceri quidem potest, sine
Ecclesie intentione non potest. His circa Sacramenta ge-
neraliter cognitis, exordiamur nunc de singulis etiam
specialiter dicere: & quia baptismus fundamentum a
est & janua ceterorum, merito ab eo principatum su-
mamus.

DE BAPTISMO, ET EIVS

EFFECTU.

TITVLVS III.

*Baptismus operatur animae ablutionem, & in locum circumcisio-
nis est institutus. h. d.*

Baptismus est ablutio corporis exterior, que,
adhibita certa verborum forma, interiorum anime
ablutionem designat: & operatur. Veluti
enim circumcisio in populo & Dei, in fidei iustitieque si-
gnaculum instituta, ad significationem purgationis ori-
ginalis veterisque peccati parvulis valebat: sic & bap-
tismus ad hominis innovationem valere cepit.

*Licet in baptismo plena contingat peccatorum remissio, non ta-
men contingit plena novitas. h. d.*

Non tamen ex quo quisque baptizatus, statim etiam
in eo omnis verus infirmitas absumitur, sed reno-
vatio ad remissionem peccatorum incipit, & ad intelli-
gentiam & operationem spiritualium: cetera vero sunt
in spe, donec compleantur, quod erit in resurrectionis
tempore. Quamvis ergo in baptismo plena fiat pec-
catorum remissio, non propterea plena novitas & mutatio
contingit.

*Cura baptizandi ad filios sacerdotum spectat, sed ex causa necessi-
tatis quilibet potest baptizare. h. d.*

Baptizandi autem cura ad solos sacerdotes perti-
net, ejusque ministerium nec ipsi diaconi explere
permittitur, absque Episcopo vel presbytero: nisi his
procul absentibus, ultima languoris cogat necessitas:
quo casu & laicis fidelibus, atque ipsi mulieribus e-
baptizare permittitur. Presbyter vero, cujus negligentia
commisum est, ut quis sine baptismo ex humanis ex-
cessibus deponendus erit.

*Baptizati ab hereticis, schismaticis, pagano, vel aliis facinoro-
si, non sunt de novo rebaptizandi. h. d.*

Ed & si qui ab hereticis & sive schismaticis, vel et-
iam paganis, aut aliis facinorosis baptizati fuerint,
quasi baptizati non fuerint, iterum baptizari non de-
bent. Antiqua h. tamen patrum induxit institutio, ut
qui ab his in Trinitatis nomine baptizati fuerint, cum
ad sanctam Ecclesiam redierint, aut unctione chrismatis,
aut sola professione fidei, ad finem matris Ecclesie re-
vocentur.

Nemo seipsum baptizare potest. h. d.

Sed: quamquam baptismus ab hereticis, schismaticis
vel paganis susceptus valeat, ipsum tamen se baptiza-
re nemo poterit: sicut enim in carnali generatione, qua
proles ex viro & foemina nascitur, alius est qui carnali-

ter gignit, alius qui gignitur: sic in sacramentali gene-
ratione, qua soboles ex aqua & spiritu sancto renasci-
tur, alius debet esse qui spiritualiter generet, alius qui
generetur. Vnde de judæo, qui in mortis articulo con-
stitutus, in aquam seipsum immergendo dixerat, *Ego me
baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, responsum
est, denuo ab alio illum baptizandum esse, ut ostenda-
tur, quod alius est qui baptizatur, alius qui baptizat:
quamvis si talis continuo decessisset, protinus ad patri-
am evolasset, non propter fidei sacramentum, sed pro-
pter sacramenti fidem.

Baptismus alius fluminis, alius fluminis, alius sanguinis. h. d.

Quod quidem & de illo recte creditur, qui visibiliter
non baptizatus martyrii subiit sacramentum. Bap-
tismus enim invisibiliter ministratur, quem non con-
temptus religionis, sed terminus necessitatis excludit.
Vnde scite a scriptum a quibusdam reperitur, bap-
tismus alium esse fluminis, alium fluminis, alium vero
sanguinis: cum baptismi virtus & efficacia, non tam ab-
lutione & corporis, quam fide cordis contineatur: &
aliud sit per ministerium baptizare, quod sacerdos
exequitur: aliud per potestatem, quam Dominus non
utique ad eum sacramentis adunxit, ut sine illis eorundem
gratiam tribuere non possit.

*Parvuli baptizantur in fide parentum, & Ecclesie, & non debet
minor esse virtus baptismi, quam in circumcisio. h. d.*

Non tamen, quia fide cordis baptismatis virtus conti-
netur, ideo minus parvulos d., qui credere ob æta-
tem non possunt, unda salutaris abluit, cum & ii, non per
ulium, sed per habitum fidei, quem suscipiunt in bap-
tismo, credere non male credentur, & in fide parentum
& Ecclesie, alio profitente, baptizati, ob fidei sacramen-
tum recte fideles dici possunt: & cum circumcisio tam
adultis, quam parvulis ex precepto Domini conferretur,
ne baptismus, qui succedit in locum ipsius, & generalior
tamen existit, cum tam viri, quam femine baptizentur,
minoris videatur effectus, tam adultis, quam parvulis est
conferendus.

*Tam mater, quam filius, in ipso articulo parturienti, possunt se-
paratim baptizari, nec ab eo creditur baptismus iteratus. h. d.*

Is quoque cujus mater vel pragnans, vel in ipsa ho-
ra qua parturit, mortis urgente periculo, baptismatis
gratiam perceperit, baptizari poterit, nec propterea his
baptizatus reputabitur: cum utique ad maternum cor-
pus, cum esset in utero, periret: nec ibi regeneratio
reperiri possit, ubi generatio non precesserit, nec in hoc
infanti, qui nascitur, aliquid mater participat, cum uni-
tate utique propria voluntas in confessione sit atten-
denda.

Muti, surdi, & egrotantes baptizari possunt. h. d.

Muti quoque & surdi, seu egrotantes qui pro se
respondere non possunt, aliis pro se profitentibus,
recte baptizari poterunt.

*Dormiens & amens, si ante somnum & amensiam habuerint
propositum baptizandi, baptizari possunt. h. d.*

Dormientibus & amensibus questum est, &
plane si prius quam dormirent, aut amensiam incur-
rerent, non baptizandi propositum haberent, quia in eis
eadem perdurare voluntas intelligitur, si sic immergi fu-
erint, characterem sacramenti non suscipiant: secus au-
tem, si prius catechumeni extiterint, & baptizandi
propositum habuissent: tales enim in necessitatis articu-
lo baptizare consuevit Ecclesia. Tunc ergo characterem

a Veniens. ext. de presb. non baptiza. b Gl. i. in sum. de conf. dist. 4. c Can. ex quo. dist. 4. de conf. d Can. constar. de conf. dist. 4. e Can. mulier. d. dist. 4. de consec. f Can. quicumque. d. dist. 4. g Can. sive ab hereticis. & can. seq. de consec. dist. 4. h Can. ab antiqua. d. dist. 4. i C. debitum. ext. eod.

a Gl. i. in sum. de conf. dist. 4. b Can. verus bap. d. dist. 4. c Can. alius est. d. dist. 4. d Cap. majores. in sine prin. ext. eod. e Can. illud. & can. seq. vers. parvuli. de consec. distinction. 4. f Can. majores. cum ergo. ext. eod. g Can. si ad matrem. & can. seq. de conf. dist. 4. h Can. parvuli. alio. & can. seq. dist. 4. de consec. i Cap. majores. in sine. ext. eod.

sacramentalis imprimi operatio, cum obicem voluntatis contrariae non invenit obstitentem.

In virtus baptizatus characterem suscipit, & cogendus est ad observantiam fidei: sicut si penitus coactus sit. h. d.

Sed & si quis non sponte, dum tamen non omnino coactus baptismatis susceperit sacramentum, Christianitatis characterem suscipit: ut pura, cum quis terroribus, atque suppliciis ad undam salutarem trahitur, & ob id tanquam conditionaliter volens, licet absolute non velit, est ad fidei Christianae cogendus observantiam. Ille vero, qui nunquam consentit, sed penitus contradicit, nec rem, nec characterem sacramenti suscipit. Plus est enim expresse contradicere, quam minime consentire.

Is de quo non est praesumptio quod sit baptizatus, debet sine metu iterationis baptizari. h. d.

Illud a in dubium venire non debet, quoties nulla extant indicia inter propinquos & familiares, quibus aliquos baptizatos esse doceri possit, eosdem baptizari minime prohibendos esse. Quod enim factum esse nescitur, nulla ratio finit, ut iteratum videatur: nec temeritas intervenit praesumptionis, ubi est diligentia pietatis. De eo tamen, qui Christianis parentibus natus, inter Christianos est fideliter conversatus, tam violenter praesumitur quod baptizatus fuerit, ut hae praesumptio pro veritate sit habenda, donec evidentissimis argumentis contrarium probatum fuerit.

Iterum scienter baptizatus debet severissime puniri, ignorantem vero bis baptizatus non potest ordinari, nisi ex necessitate. h. d.

Quod si quis sciens & prudens iterum baptizari sustinuerit, arctissima poenitentiae subiciendus erit: quod si ignoranter, nulla quidem imponenda erit poenitentia, sed nisi magna cogat necessitas, ordinari non poterit.

Iterantes baptismum sunt deponendi ab officio, & beneficiis. h. d.

Illi quoque, qui ausu temerario in homine jam baptizato coeleste lavacrum iterare ausi fuerint, excommunicationis mucrone percussit, ab omni officio & beneficio Ecclesiastico deponentur.

Multa sunt in baptismo, quae non sunt de eius substantia. h. d.

Postremo sciendum est, quod licet verbo tantum e & elemento baptismatis substantia contineatur & forma, multa tamen a sanctis patribus ad ejus decorem fuerunt solenniter constituta, ut immersionis numerus, exorcismi, clericorum exufflationes, salis benedicti exhibitio, salivae contactus, inunctio: quae si ex neglectu praetermissa fuerint, omisso culpa reos arguet.

Baptismus non debet conferri in privatis domibus, nisi ex necessitate, vel ob magnam nobilitatem. h. d.

Illud etiam novissime a Vienensi concilio constitutum est, ne quis in privatis domibus, sed duntaxat in Ecclesiis, in quibus sunt ad hoc fontes specialiter deputati, aliquos audeat baptizare: nisi Regum vel Principum liberi baptizandi fuerint, vel talis necessitas emerferit, propter quam ad Ecclesiam absque periculo accessus haberi nequeat.

DE SACRAMENTO CHRISMATIS. TITVLVS IV.

Fideles post receptum baptismum debent chrismari. h. d.

Quamvis autem continuo transiiturus regenerationis sufficiat beneficium, victuris tamen etiam confirmationis auxilium est necessarium. Ita enim conjuncta sunt haec duo sacramenta, ut unum ab altero, nisi morte praeveniente, separari non debeat.

Chrismatis sacramentum operatur augmentum gratiae, & solum Episcopi chrismant. h. d.

a Can. si nulla extant. de consec. dist. 4. b Canon. qui huius de consec. dist. 4. c Non ut extr. eod. d Cle. eod. tit.

Igitur omnes fideles post baptismum, paraclatum a permissi impositionem accipere debent, ut perficere Christiani inveniantur. Spiritus & Sanctus enim, qui super aquas baptismi salutifero descendit lapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in confirmatione robur & augmentum praestat ad gratiam. Unde: cum ceteras unctiones simplex sacerdos vel presbyter valeat exhibere, hanc non nisi summus sacerdos, hoc est, Episcopus conferre debet: alioqui nulla excusante consuetudine chrismatio irrita habebitur & vacua, nec inter Ecclesiastica sacramenta reputabitur, cum manum imposituisse praeter Apostolos, quorum hodie vicem sustinent Episcopi, nulli alii legantur.

Jejunis a jejunio debet dari Chrisma, nisi necessitas aliud cogat. hoc dicit.

Accedent igitur, qui legitime sunt eratis, ad confirmationem jejunii d, ut a jejunis Episcopo sacro chrismate in fronte deliniti per manus impositionem paraclatum recipient. Plane infirmis, & morte periclitantibus, vel qualibet causa impeditis, nulla de jejunio habita ratione, manus imponi poterit.

In Baptismo, Confirmatione, & Chrismo debent patris nomine. h. d.

Illud e commune est tam his qui baptizandi sunt, quam etiam illis qui confirmationis munus recipere debent, ut aliquem in patrum habeant, qui eosdem in religione Christiana, & fide Dominica instruant, & qui pro eis apud Deum, quasi fidei iussor exsistat: quod in Catechismo observandum erit.

Patris non debent esse plures, vel non baptizati, vel confirmati. h. d.

Admonendi tamen sumus, quod nec plures quoquam in baptismo aut in confirmatione suscipere debent, sed unus s tantum, sive vir, sive mulier: nec quoquam quisquam tenere, vel levare poterit, qui ipse baptismum non sit, vel confirmatus.

Parentes non possunt esse patris propriorum filiorum, vel abbatum, vel Monachi aliorum. h. d.

Parentes quoque proprios filios, vel Abbates, vel Monachi alienos de sacro fonte suscipere, aut in confirmatione tenere non debent.

Nec baptismus, nec Chrisma possunt iterari, & iterum conferri potest tempore interdicti. h. d.

Commune etiam illud est utrique, quod & iterum (ut paulo ante diximus) iterari potest, quippe quod ambo characterem imprimunt, & quod iterum tempore ob imminens ex dilatione periculum iterum conferri, & pro utroque chrisma confici potest, ut infra suo loco latius exponemus.

DE POENITENTIA, ET REMISSIONIBUS. TITVLVS V.

Quid sit poenitentia, & effectus poenitentiae. h. d.

Poenitentia, est Sacramentum, quod contritione, confessione, & satisfactione concurrentibus peccatorum operatur remissionem. Multiplex enim Dei misericordia ita lapsibus humanis subvenit, ut non solum per baptismi & confirmationis gratiam, sed etiam per poenitentiae medicinam spes aeternae vitae reparari velit. Unde qui dona regenerationis violaverint, proprio se iudicio condemnantes, per Sacramentum poenitentiae ad criminum remissionem, quali ex naufragio atrepta tabula ad portum perveniunt.

a Can. novissime de consec. dist. 5. b Can. de consec. dist. 5. c Can. ut. s. per front. extr. de sac. unct. & can. in omni quae de consec. dist. 5. d Can. ut jejunii & can. seq. de consec. dist. 5. e Ca. voi. ante omnia. de consec. dist. 4. f Ca. non plures. de consec. dist. 4. & can. seq. g Can. non licet. de consec. dist. 4.